

Необхідність і напрями соціоекономічної модернізації аграрного сектору. Соціоекономічна модернізація аграрного сектору економіки – це таке його осучаснення, яке поряд з оновленням матеріально-речових елементів передбачає гармонізацію розподільчих відносин і супроводжується реалізацією та нарощуванням творчого потенціалу людей, що беруть участь у сільськогосподарському виробництві, завдяки чому збільшується його загальна результативність. Кінцевою метою такої модернізації має стати забезпечення доступу всіх верств сільського населення до економічних вигід від зростання в аграрному секторі та диверсифікації сільської економіки через сприяння сільським громадам у реалізації прагнень до імплементації в національну та міжнародну ринкову систему на основі нових інституційних механізмів.

Обов'язковою умовою соціоекономічної модернізації аграрного сектору є адаптація вітчизняної аграрної політики до прогресивних світових тенденцій, в яких поєднуються два стратегічні напрями: підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва, що ґрунтується в основному на сімейному типі господарювання, а також сільський розвиток на основі громад. Такий підхід відкриває можливості повноцінного залучення сільського населення до подолання диспропорцій у сільськогосподарському виробництві і, відповідно, збалансування на цій основі його продуктової та організаційної структур.

<...>

Отже, завдання підвищення конкурентоспроможності вітчизняного аграрного виробництва полягає у створенні умов для зростання загального рівня продуктивності сектору на засадах сталості, за гармонійного поєднання різних галузей сільського господарства і типів господарств (великих, середніх і малих), коли кожне з них займає найбільш притаманну йому ринкову нішу. Це поєднання має відкрити можливості для раціонального використання земельноресурсного потенціалу, а також створення умов рівного доступу виробників до техніко-технологічних та організаційних інновацій, фінансів, ринкової інфраструктури, вигід від експорту продукції.

<...>

В Україні має бути принципово змінено ставлення до сімейного типу господарювання, який є основою сільськогосподарського устрою розвинених країн. Подолання стримуючих чинників і підтримання позитивних тенденцій розвитку господарств населення потребуватимуть усвідомлення, насамперед владними інституціями, неперехідного значення і незамінної ролі сімейного типу господарювання в забезпеченні сталого аграрного і сільського розвитку та реального визнання малотоварних сімейних господарств органічною

складовою перспективної моделі вітчизняного аграрного сектору. Відповідно до цього державна аграрна політика має бути доповнена цільовими настановами, заходами і механізмами організаційно-економічного й інституційного характеру, спрямованими на сприяння розвитку малотоварних господарств, на їх модернізацію, повноцінну інтеграцію в національну економічну систему та набуття ними рис найкращих світових зразків.

<...>

Зміст політики сільського розвитку полягає у створенні умов для того, щоб надати сільським мешканцям можливість заробляти більше, інвестувати у власний розвиток та в розвиток своїх громад, робити внески у підтримання локальної інфраструктури з урахуванням місцевих пріоритетів. Розроблення і реалізація такої політики є визначальним напрямом соціоекономічної модернізації аграрного сектору.

<...>

До соціоекономічної моделі розвитку аграрного сектору доцільно переходити поетапно. На першому етапі необхідно створити умови для позитивного сприйняття соціоекономічних аграрних трансформацій сільським населенням. З цією метою в ряді регіонів необхідно запровадити пілотні проекти, які забезпечать можливості для розширення доступу сільського населення до економічних вигід від зростання в аграрному секторі. При цьому державну підтримку аграрного сектору слід переорієнтувати на фінансування пілотних проектів та інших ініціатив сільських громад, а також на зміцнення консультативно-дорадчої служби і спрямування її діяльності на роботу в цих громадах. Потрібно також закласти фундамент для змін у системі аграрної освіти, спрямованих на масштабну підготовку кадрів, здатних до ведення сільського господарства на засадах сімейного господарювання і реалізації цілей сільського розвитку на базі громад.

На другому етапі необхідно поширити успішний досвід реалізації пілотних проектів, започаткувати нові програми і проекти сільського розвитку та демократичніші форми участі сільських мешканців у цих проектах на принципах організації їх розробки та реалізації «знизу вгору». При цьому завершуватиметься формування організаційної структури управління сільським розвитком на всіх рівнях і перехід до його фінансування на засадах державно-приватного партнерства. А також вдосконалюватиметься система консультаційно-освітньої підтримки процесів саморозвитку сільських громад і реформування кадрового забезпечення сільського розвитку.

На третьому етапі необхідно буде здійснити перехід до саморозвитку сільських громад, завершити становлення соціоекономічної моделі розвитку аграрного сектору й села, сформувати систему партнерства між державою, бізнесом та інститутами громадянського суспільства в сільській місцевості *(Прокопа І., Бородіна О. Яка модель агросектору необхідна Україні? // Дзеркало тижня. Україна (http://dt.ua/ECONOMICS/yaka_model_agrosektoru__neobhidna_ukrayini-102318.html). – 2012. – 18 – 25.05).*